

PROLIVNYTT ^{25 år}

Informationsblad från prostatacancerföreningen ProLiv Väst • Nummer 95 • Februari 2019 • Årgång 25

Skolan där **NÄSTAN ALLA MÄN** får plats i hyllan

ÅRSKRÖNIKA

Försiktig start,
intensivt slut

HALLAND

Jubileumsår
och årsmöte

PÅ GÅNG

Centrumstart
på högre nivå

” Vi talar
mycket
om tidig upptäckt,
inte lika mycket
om tidig rehab.

– ur ledaren om behovet
av cancerrehabilitering

INNEHÅLL

BESÖKSDAGS PÅ PLAN 10

Småskalig öppning för nya centret.

7

NÄSTAN ALLA MÄN STUDERAS

Prostatacancerförbundets folder hjälper nyanlända med språket.

10

30 PROCENT FÄRRE DÖDA

Organiserad screening kan spara många liv, visar ny avhandling.

11

EN LIVSBEJAKANDE 25-ÅRING

Sture Billhult gjorde kunskap och empati till ledord för ProLivNytt.

14

VI SES MED DUBBELT FOKUS

Årsmöte med genomgång av 2018 och kvartalsmöte som ser framåt.

16

ProLivNytt

Redaktör och ansvarig utgivare: Anders Hansson

Formgivning och layout: Henrik Strömberg

Upplaga: 1 900 ex

Tryck: Billes Tryckeri, Mölndal 2019

Referat av artiklar ur andra källor om läkemedel och behandlingsmetoder innebär inga ställningstaganden eller rekommendationer från ProLiv Västs sida. ProLivNytt distribueras förutom till ProLiv Västs medlemmar också till medlemmar i CaPrin Halland samt till vårdpersonal.

ProLiv Väst

Kansli: Anders Hansson, 0732-31 40 10

Adress: EA Rosengrens gata 32, 421 31 V Frölunda

Kontakttelefon: 0302-467 68

E-post: kansli@proliv.com

Hemsida: www.proliv.com

Plusgiro: 920 92 34-5

Swish: 123 515 1311

LEDARE

STARTA REHAB I TID

Rubriken ställde frågan ”Varför satsningen på standardiserade vårdförlopp (SVF) blivit en framgång”, och i publiken på Folkets Hus i Göteborg, med filmfestivalen i full gång vägg i vägg, satt drygt 100-talet åhörare – läkare, sköterskor, administratörer, politiker, patientföreträdare – för att ta del av förklaringen, och få graden av SVF-succé redovisad.

SVF är en organisationsmodell för 31 diagnoser inom svensk cancervård, syftad att skapa kortare väntetider, mer jämlik vård, och nöjdare patienter.

Under åren 2015–18 har 2 miljarder kronor i extramedel tilldelats regioner och landsting för detta ändamål. Blev det någon succé? Nmnjä.

Endast på några få ställen har man lyckats sänka väntetiderna rejält för prostatacancer, eller delar av dem. Tvärtom har de mest pendlat en smula kring det mycket höga ingångsläget.

Från remiss till behandlingsstart gäller fortfarande bedrövt långt fyra månader, i medianvärde. Den stipulerade SVF-tiden 60 dagar har de flesta av landets allmänt finansierade vårdgivare misslyckats kapitalt att nå ner till.

Däremot har SVF satt fokus på frågan, och angett en väg som gör vården tydligare och därmed mer jämlik, oavsett var i landet patienten (och sjukvården) befinner sig.

Mycket tyder därför på att även 2019 innehåller en halv miljard i extra SVF-medel. Och kanske även embryot till en 32:a

modell – ett SVF för cancerrehabilitering. Det vore en god sak.

Det borde innebära att någon form av rehab sätts in redan vid välgrundad misstanke om cancer. Allra senast! Men varför inte börja redan vid välgrundad misstanke om behov av rehabilitering?

Studier kring självmord eller hastig Shjärt-kärlsjukdom i samband med prostatacancer visar att tiden i det uppkomna vakuumet precis efter diagnosbeskedet är den allra känsligaste. Och att den mest självmordsbenägna åldern i dessa sammanhang är 45–64 år – en patientgrupp som med framtida organiserad screening troligen kommer att öka markant.

Att en snabbscanning av patientens psykiska beredskap inför dåliga nyheter görs redan före diagnosen känns därför relevant. Är det verkligen ”att skrämmas i onödan”?

Exempelvis England får patienten inför botande behandling skriva på en försäkran att han är införstådd med riskerna för eventuella biverkningar. Det är ett handgripligt sätt att skapa insikt, så att chocken att få ett besked om cancer inte behöver följas av ytterligare en plötslig och deprimerande chock när

Urologenheten i Skaraborg sänkte på ett halvår den besvärliga väntetiden mellan beslut om behandling och operation, från 119 till 18 dagar. Remarkabelt!

Tiden i det uppkomna vakuumet precis efter diagnosbeskedet är den allra känsligaste

ANDERS HANSSON • REDAKTÖR

livskvalitetssänkande följder av behandlingen uppenbarar sig.

Vi talar mycket om vikten av tidig upptäckt, inte lika mycket om behovet av tidig rehab. Tiden är inne nu. Det kan rentav bli succé. ■

En tredjedel av landets prostatacancerkirurger kom 2017 inte upp till den rekommenderade minigränsen 25 operationer per år. Inte alldeles kvalitetssäkrat.

2018 var året då ProLiv Väst fyllde 25 år. Det var också året som inleddes med exakt 1 000 medlemmar i föreningen, och med målet att öka siffran med åtminstone 25 nya medlemmar innan 2019 tog vid. Det blev till slut det kanske mest intensiva året av alla sedan starten 1993. Här är en del av händelserna 2018.

Jubileumsåret

– nu går det till historien

JANUARI

Jubileumsåret inleds hemma hos ordförande **Inge Nilsson** med det första av årets tolv styrelsemöten. Föregående år har föreningen mist ett återkommande sexsiffrigt belopp i bidrag. Årets aktiviteter bedöms därför i görligaste mån behöva vara ”kostnadsneutrala”. Och samtidigt vill man ju inte strypa ambitionerna. Lite tuff start.

Den 9 januari sker årets första leverans av ett 30-tal av föreningens kunskapspaket,

POPULÄRT PAKET.

som via sjukvården delas ut till alla nydiagnostiserade prostatacancerpatienter vid 11 urologiska enheter i

Västra Götaland: Sahlgrenska, Uddevalla, Skövde, Borås, Lundby, Kungälv, Alingsås, Lidköping, Carlanderska, Urologix och Skene. Drygt 1 500 sådana kunskapspaket har delats ut årligen sedan hösten 2015.

Årets första träff med **anhöriggruppen** i Göteborgs-området som leds av **Ninia Egnell** äger rum i Bröstcancerföreningen Johanneas lokal. Totalt blir det sex anhörigträffar 2018.

FEBRUARI

Kraftens Hus i Borås invigs den 6 februari. Det ska fungera som en samlingspunkt för cancerdrabbade och deras anhöriga och blir även ny lokal för ProLiv Västs möten första tisdagen varje månad med **samtalsgruppen**

KRAFTTAG. Kristina Carlander öppnar huset.

för medlemmar och allmänhet i Sjuhälsöområdet.

Sture Billhults annons i Göteborgs-Posten den 13 februari 1993 om en intresseförening för prostatacancer leder till starten av ProLiv. Jubileet uppmärksammas i tidningen **GöteborgDirekt**

med reportage på kansliet. På själva 25-årsdagen anordnar

föreningen ett **snackcafé** på Werners Bistro i Göteborg där medlemmar och nydiagnostiserade kan träffas och under avspända former utbyta tankar och information om sjukdomen. Ytterligare ett snackcafé hålls under hösten.

Folkets Hus i Uddevalla är plats för det första av årets två större samtalsmöten för Trestad och Bohuslän. Bland annat intervjuas kuratorn och sexologen **Elisabet Skeppner** i Örebro per telefon och svarar på frågor från deltagarna.

MARS

Den 10 mars äger det första av årets fyra **kvartalsmöten** för medlemmar och allmänhet rum på Dalheimers Hus i Göteborg. **Bernt Åslund**, Prostatacancerförbundets expert med inriktning på läkemedel, talar om vad som har hänt och vad som kommer att hända på medicinfrenten. Och

Rebecka Arnsrud Godtman, forskare vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset och ProLiv Väststipendiat 2016, reder ut begreppen kring hur tidig upptäckt av prostatacancer kan kombineras med att bara de nödvändigaste fallen behöver åtgärdas.

Efter mötet stundar även ProLiv Västs **årsmöte** med

Calle Waller från Prostatacancerförbundet som mötesordförande. Bland annat utökas antalet styrelsemedlemmar till 12, varav fyra suppleanter. Två kvinnor väljs in i styrelsen, kontakt-sjuksköterskan **Christina Hansson** och forskaren **Delila Gasi Tandefelt**.

SKARABORGSKARA. Håkan Peterson (i ljusblå skjorta) med sonderingsgruppen.

APRIL

För att underlätta och utveckla föreningens verksamhet i **Skaraborg** arbetar föreningen för att aktivera lokala medlemmar att starta en ProLiv Väst-filial motsvarande dem som finns i Uddevalla och Borås. Ett sonderingsmöte hålls under våren i Skara.

NIVÅGRUPPERING. Rebecka Arnsrud Godtman talar PSA-prov.

Det resulterar efter sommaren i att en helt ny förening bildas, och Skaraborg blir den 27:e av landets prostatacancerföreningar.

MAJ

Årets andra kvartalsmöte äger rum på Östraboteatern i Uddevalla. Föreläsare

är **Rebecka Arnsrud Godtman** som berättar om utvecklingen av metoder för att diagnostisera prostatacancer, samt professor **Ola Bratt** som beskriver framtida valmöjligheter för behandling av prostatacancer.

Som komplement till snackcaféträffarna, som

hålls på dagtid, arrangerar föreningen också den något utökade varianten **kvällsfika**. Då bjuds ett kortare föredrag och därpå möjlighet till fri diskussion, plus vanligen en avslutande telefonintervju. Vid vårens kvällsfika presenteras diagnoskomplementet **Prostatype**, och nyvalda styrelseledamoten **Christina Hansson** svarar sedan på frågor från de närvarande.

JUNI

I bohuslänsk högsommarsol genomför styrelsen en **temadag** där framtiden för föreningen diskuteras. Frågan *Hur ser föreningen ut 2025?* resulterar i nya frågor. Till exempel *Hur går vi från 1 000 till 1 500 medlemmar på fem år?* Några möjliga svar: Att värva fler anhöriga som medlemmar, och att skapa en social prägel som lockar.

Foto: ANDERS HANSSON

► Föreningens traditionella **vårresa** för medlemmar arrangeras lördagen den 30 juni. Målet för bussresan är Vinnsäters hembygdsgård i Färgelanda där den både gripande och roande föreställningen **Drömmen om Elin** spelas upp av Järbo-automaterna på friluftsscenen. På hemvägen görs ett stopp vid laxbutiken i Ljungskile för intagande av mer kostlig spis.

JULI

ProLiv Väst-familjen får sin yngsta medlem när **Ada**, dotter till styrelseledamoten Delila Gasi Tande-felt, föds.

LITEN ADA.

AUGUSTI

FUB-lokalen i **Trollhättan** blir plats för höstens samtalsmöte för Trestad och Bohuslän. Inge Nilsson talar om det nationella vårdprogrammet, och **Anders Hansson** intervjuar per telefon urologen **Katarina Tomic** i Umeå, upphovskvinnan till

Männens Bok. Parallellt med samtalsmötet träffas även den lokala **anhöriggruppen**.

SEPTEMBER

Lars-Erik Green, drivande kraft för ProLiv Väst-filialen i Uddevalla avlider efter en tids eskalerande sjukdom.

OKTOBER

Höstens första kvartalsmöte hålls i fotbollsföreningen Norrby IF:s klubbstuga i Borås. Onkologen **Jon Kindblom**

från Sahlgrenska talar om den senaste tidens utveckling inom strålning som botande behandling och övergången till färre men kraftigare doser.

Vid höstens kvällsfika på Dalheimers Hus i Göteborg berättar **Annika Baan**, vårdenhetschef vid onkologen på Sahlgrenska, om studier inom cancervården. Därefter får deltagarna ställa frågor till Calle Waller, som intervjuas per telefon.

NOVEMBER

ProLiv Väst ingår i nätverket **Cancerforum Väst** ihop med några andra patientföreningar och Lions Cancerfond Väst. Den 10 november medverkar föreningen vid stödgalan **Västsvenska musiker mot cancer** i Göteborgs konsert-hus till förmån för Jubileumsklinikens cancerfond.

En mycket intensiv novembarmånad med Mustaschkampen i fokus avrundas med föreningens satsning på **Försöka duger** – en temakväll kring sex och intimitet med bland annat föreläsning av sexologen **Anna-Karin Larsson**.

SÄKERT GREPP. Evelina Odle pratar sex-hjälpmedel.

Från sexbutiken **Mshop** i Göteborg medverkar också **Evelina Odle** som förevisar och demonstrerar ett urval produkter, avsedda för nöje och i förekommande fall nytta.

DECEMBER

Sist men inte minst: ProLiv Västs siffra för antalet registrerade **medlemmar** den 31 december 2018 är **1 035**.

ANDERS HANSSON

Fotnot: Hela årsberättelsen för 2018 finns tillgänglig vid årsmötet den 16 mars i Dalheimers Hus (se sista sidan).

Foto: ANDERS HANSSON

NÄRKONTAKT PÅ TIONDE VÅNINGEN

Utåt sett smög den historiska verksamheten igång diskret. Det var en vanlig onsdag i januari, alla Hjalmar och Helmer (men inte Hilmer) hade namnsdag och ett par minusgrader gjorde luften tunn och klar. Inga skyltar syntes än; på den stora alfabetiskt ordnade informationstavlan i Sahlgrenska Universitetssjukhusets huvudentré följde fortfarande Provtagningscentral direkt efter Plastikkirurgimottagning.

Gå till H, löd rådet, okej då.

MAN FICK passera stora lunchcafeterian och vika in till vänster i långa gången förbi provcentralen och där, halvvägs bort mot Vita Stråket, utanför hissarna på bottenplanet i sjukhusets H-del, där fanns det vid plan 10 i våningsförteckningen

inskrivet ett vägledande nytt ord: Prostatacancercentrum.

Däruppe hälsas man välkommen på två språk. Klockan har hunnit bli kvart över två den 16 januari 2019 och därinne står kontaktsjuk-sköterskan Christel Frygner och sorterar intryck och annat från premiärdagen. Expeditionen är mycket liten. En tekniker fixar med datorn. Det råder ett lugn. Kanske har en mental morgonbris ilat genom arbetslokalerna?

– Det var nog bra att du inte kom på besök i morse, säger Christel och ler.

NY ORGANISATION, ny miljö, nya rutiner, nytt sammanhang. Nya ställen för saker och människor att vara. Det kan ta lite tid i början att hitta rätt då. Med nya avstånd mellan allt: kortare avstånd.

Väntrum, fyra mottagnings-

rum, en expedition, ett lånat samtalsrum, och ytterligare något enstaka utrymme. SU:s nyöppnade prostatacancercentrums samlade yta sträcker sig bara ett par medelgoda längdhopp in mot avdelning 17, där urologiska patienter vårdas.

FYRA SKÖTERSKOR, en urolog, en onkolog och en ST-läkare utgör denna startdag bemanningen på centret. Christel Frygner är positivt överraskad över känslan som det lilla formatet bidrar till:

– Vi som jobbar kommer närmare varandra. Det skapar teamkänsla och nära kontakt med patienterna också.

Som hamnar – just det – i centrum.

ANDERS HANSSON

Fotnot: Prostatacancercentret invigs officiellt med bandklippning klockan 13.00 den 22 februari.

PREMIÄRENTRÉ. Kontaktsjuksköterskan Christel Frygner gillar nya miljön.

Ica Kvantum Ale Torg i Nödinge var ett av ProLiv Västs nytillskott under Mustaschkampen 2018. Det blev succé direkt med 28 760 kronor insamlat. Pernilla Jakobsson är eventansvarig för butiken. Hon berättar här om tankarna kring deltagandet.

Jag har känt till Mustaschkampen sedan länge, främst genom tidigare kampanjer. I år kontaktade Christina Hansson från ProLiv Väst butiken vilket vi tyckte var kanon då vi kämpat själva tidigare år. Nu ville vi göra det lilla extra.

Vårt mål var att slå butikens resultat gällande Rosa Bandet-kampanjen i oktober. Vilket vi knappt vågade tro var möjligt, men det var ett högt och bra mål.

Som vi faktiskt slog!

DET VI har gjort utöver tidigare insatser är att vi har engagerat personalen i en säljtävling, samt haft ett nära samarbete med ProLiv Väst. Christina och ordföranden Inge Nilsson har varit på plats i butiken och informerat om föreningen och

Foto: PERNILLA JAKOBSSON

LAG NÖDINGE. Bakre raden: Inge Nilsson, Christina Hansson, Reem Ali och Emelie Karlén. Främre raden: Eva Lundin, Sanna Karlsson och Mirre Sinik.

Prostatacancerförbundet, och sålt böcker och armband.

Det var jättebra att ha representanter på plats från ProLiv Väst, det vill vi gärna fortsätta med.

SÄLJTÄVLINGEN I kassan har verkligen peppat vår personal, vi har satt upp en topp-tre-lista varje vecka i lunchrummet där vi informerat om vem som lyckats sälja flest varor till förmån för Mustaschkampen.

Idén med

”checkarna” på 20 eller 50 kronor har jag tagit från ICA:s centrala insamling gällande Rosa Bandet. Vissa vill köpa en nål eller ett armband för att visa upp att de varit med och skänkt pengar, men för många andra är det viktigast att bidra – inte att få något för det. Det förenklar också

mycket för dem som självscannar att de själva kan scanna EAN-koden om de vill bidra.

Många tycker att det är jättebra att vi engagerar

oss, och att vi även stöttar grabbarna! Det var också positiva reaktioner på att vi samlade in pengarna till vår region, många vill gärna vara med och stötta sina nära och kära.

JAG, CHRISTINA och Inge pratade om att 2019 utmana alla Kvantum-butiker i regionen, det är en kul idé. Men vi får se om jag har tid att dra igång något sådant. Om inte annat så kommer vi nog att utmana oss själva i alla fall. Man blir såklart väldigt taggad på att slå sitt resultat igen.” ■

Fler tog kampen

Borås, Uddevalla, Ytterby, Alicante, Lerum – det var inte bara vid Ale Torg i Nödinge som det rådde rejäl ruljans. Engagerade insatser från butiker, näringsidkare, föreningar och förstås alla helt vanliga, vänliga kunder bidrog till att årets mustaschkampande tänjde gränser i flera väderstreck.

På guldplats, bara en sträckt vrist före Ica Kvantum i Ale Torg: Borås-klubben Norrby IF, som vid årets sista fotbollsmatch bidrog med 29 631 insamlade kronor från publikens entréavgifter. Ett grandios tack för det!

VAD BETRÄFFAR pinsförsäljning i butikerna så landade nykomlingen City Gross i Torp så nära femsiffrigt brutto det går med 9 930 kronor vid premiärdeltagandet, en dryg tusing före kollegorna i Ytterby som troget ställt upp i Mustaschkampen sedan starten 2015. Precis som också Ica Nära Nya Varvet i Göteborg gjort, och som 2018 ökade pinsomsättningen i kassan

med nära 50 procent! Även Ica Nära Stabbetorget i Björkekärr nådde fint resultat i sitt första år som mustaschkampare.

Stort tack till alla er!

(Locka gärna med ytterligare butiks-kolleger nästa gång!)

NÅGRA PROLIV-MEDLEMMAR tog sig med spänd bäge an utmaningen med

att sprida information

och annat säsongsbetonat mustaschigt. Som den enträgna duon Irmelin & Krister Lindberg, som på tredje året åter toppade även sina egna förväntningar. Mats Karlsson i Uddevalla fyllde Friskis & Sveltis med blå dagar av Mustaschkampsnävar, och på campingen i Bahia de Santa Pola gjorde Nils-Åke

Johansson samma sak i den lokala

svensk kolonin.

Tondéti Barbershop, Actic Vattenpalatset och Jeppesen ställde upp i år igen, Mshop och Hundfys utgjorde glada debutanter.

I övrigt; ingen nämnd, ingen glömd. Tack alla. Vi ses i november igen.

Join The Fight! ■

HYLLAD INFO.

Isabel Reyes Villalobos tar ett grepp om Nästan alla män.

NÄSTAN ALLA MÄN I KUNGÄLV

– *dem har Isabel Reyes Villalobos koll på*

Nästan alla män får plats i hyllan på Vuxenutbildningen i Kungälv. Det är läraren Isabel Reyes Villalobos som har placerat dem där: en bunt exemplar av Prostatacancerförbundets informationsfolder om sjukdomen som nu över 100 000 män lever med.

– Jag har min klass, men också till uppgift att köpa in all litteratur till skolan som vi kan använda. Då tar jag in material som jag själv tycker är väldigt viktigt för våra utländska elever, som det här om prostatacancer, säger Isabel.

VIA FÖRMEDLINGSTJÄNSTEN

Utbudet kan skolorna i Sverige kostnadsfritt beställa broschyrer från myndigheter och organisationer till undervisningen, med information i samhälls- och hälsofrågor.

Prostatacancerförbundets

folder är en av cirka 200 tryckta produkter som erbjuds. Under höstterminen var Vuxenutbildningen i Kungälv den skola i Västra Götaland som beställde flest exemplar av Nästan alla män.

Vad gör ni med innehållet?

– För nyanlända som läser svenska för invandrare är det här jätteviktigt. Vi kan använda det både som text att

tolka och analysera språkligt tillsammans, och samtidigt ge information om en viktig hälsofråga. Det fungerar både som svenska och praktik, säger lärarkollegan Bassim Idan.

ISABEL HAR märkt att flera av hennes vuxna elever känner

till sjukdomen, men inte vet hur man gör med den i Sverige. Att man kan ”behandla sig i förväg” genom att ta ett test. Det gör man inte där de kommer ifrån, det är tabu och därför upptäcks många för sent, säger hon.

– Vi har själva varit invandrare, och vi vet hur mycket det är som man inte känner till när man kommer till Sverige och ska leva här. Så det är mycket bra att kunna få information den här vägen.

PÅ PROSTATAACANCERFÖRBUNDETS

kansli är man också nöjd med deltagandet. Det gångna året har 3 000 Nästan alla män spridits via Utbudet, berättar Maria Ahlvik och tillägger:

– Det här är ju en grupp som vi annars normalt kan ha svårt att nå med vår information.

ANDERS HANSSON

HÄR GES SVART PÅ VITT OM PSA-TEST

20 000 män följdes i 20 år. Hälften av dem PSA-testades vartannat år. Resultatet: 30 procent färre döda i sjukdomen. Det visar en ny avhandling ur den stora Göteborgsstudien.

PSA – i dagligt tal ett enkelt litet blodprov som kan göra stor och livsavgörande skillnad. Men inte hur som helst. Det är först vid organiserad provtagning, screening, som vinsterna uppstår.

I Göteborgsstudien som inleddes 1995, ungefär samtidigt som PSA-provet introducerades i den svenska sjukvården, inbjöds 10 000 män att delta i ett screeningprogram kring upptäckt av prostatacancer. En lika stor kontrollgrupp med 10 000 män som inte genomgick regelbunden testning utgjorde jämförelse. I den gruppen ingick män som inte testade sig alls, eller som gjorde det på eget bevåg i skiftande intervaller.

MARIA FRÅNLUND, urolog vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset, har i sin avhandling **Prostatacancer-screening – utfall och riskbedömning** grävt djupt bland alla värden och sjukdomsförlopp som registrerats i studien fram till 2014 då tionde och sista testomgången genomfördes. Och hon har bland annat funnit:

• Män med förhöjda PSA-värden och vattenkastnings-

besvär uppvisar lägre risk för prostatacancer jämfört med män utan sådana besvär. Det antyder att problem med att kissa snarast är ett tecken på godartad prostataförstoring, och i detta fall inte bör leda till ökad oro för cancer.

• Organiserad screening minskar risken att dö av prostatacancer, med cirka 30 procent, jämfört med de män som inte bjuds in till screening.

• Tre kategorier löper störst risk att dö i prostatacancer: män som börjar screena sig för sent (efter 60 års ålder), män som bjuds in till screening men inte deltar, och män som slutar PSA-screening för tidigt (vid cirka 70 års ålder) med lång förväntad överlevnad. Vissa män bör därför erbjudas

DETTA ÄR PSA

ProstataSpecifikt Antigen är ett enzym i sädesvätskan som produceras av prostataceller. PSA behövs för fortplantningen, den gel som omsluter spermier-na löses upp av PSA i samband med utlösning. I blodet cirkulerar normalt PSA motsvarande ett värde upp till 1,0. PSA är den i dag i särklass mest betydelsefulla av alla kemiska markörer för cancer.

STUDIEGRANSKARE. Maria Frånlund har analyserat resultaten av Göteborgsstudiens tio omgångar.

screening även efter 70 års ålder.

• Det första uppmätta PSA-värdet vid screening har betydelse för förloppet. Drygt hälften av männen i testgruppen låg från början under 3,0. Ett värde mellan 1,0 och 2,9 innebar fem gånger högre risk att utveckla prostatacancer än hos dem med 1,0 och lägre.

• 3,0 är i dag den ”normala” gränsen för misstanke om cancer. Av männen i studien dog 28 med ett första värde under gränsen trots regelbundet testande. Det vittnar om de brister som existerar i nuvarande screening.

ANDERS HANSSON

HALLAND

SAMLAD KUNSKAP. Urologen Thomas Rountos föreläste i Varberg tillsammans med kontaktsjuksköterskan Malin Berntsson. Ordförande Bo Kjellström tackade de båda experterna.

Foto: SVEN-ERIC CARLSSON

DIALOG OM SEXOLOG MED MERA

Urologen Thomas Rountos var åter engagerad som föreläsare när CaPriN den 3 december bjöd in medlemmar och allmänheten till årets sista dialogmöte. Nu hade han sällskap av kontaktsjuksköterskan Malin Berntsson. Plats var Folkets Hus i Varberg.

ROUNTOS BÖRJADE med att tala om hur vården är organiserad i Halland samt visa aktuell statistik över cancervården i regionen, som visat sig ligga väl till i jämförelse med övriga landet. Malin Berntsson upplyste också om att efter provtagning av PSA kan man läsa sitt värde på 1177.

Efter denna information gick mötet vidare med dialogen, och publiken kunde ställa frågor om behandlingsmetoder, nya mediciner, rehabilitering och om det finns sexologer i Halland, med mera.

Vården ligger väl till i Halland i jämförelse med övriga landet

Experterna svarade på bästa sätt. Vi fick veta att det är svårt med personal, att man får jobba hårt för att alla platser

ska vara bemannade. Och nej, det finns ingen sexolog tillgänglig i Region Halland.

Ett glädjande besked var att regionen har den bästa tänkbara utrustning för behandling och operation av prostatacancer.

TROTS REGN och dåligt väder denna måndag hade ett 50-tal åhörare infunnit sig, och det bidrog till ett bra möte. CaPriN vill tacka vår doktor och sjuksköterska som på ett informativt sätt belyste den nuvarande vården och gav oss inblick i den kommande.

LARS NILSSON

CaPriN fyller 15 år

I maj är det 5 år sedan vi firade vårt 10-årsjubileum på Hotell Strandbaden i Falkenberg. Vi var över 100 medlemmar och gäster som åt och umgicks tillsammans. Inför jubileet tog en arbetsgrupp fram en jubileumsskrift som senare kompletterades med foton från festen. Eftersom föreningen då hade cirka 300 medlemmar, som nu ökat till drygt 450, har många inte sett jubileumsskriften.

Vi kommer nu att dela ut den, så länge upplagan räcker, på årsmötet den 9 mars på Laxbutiken i Falkenberg.

STYRELSEN HAR bestämt att inte arrangera någon ny jubileumsfest, men har tagit fram en särskild vinjett som ska pryda våra brevpapper under hela året 2019. Arrangemangen under årsmötet kommer även att utökas. Så vi hoppas att få se många nya ansikten den 9 mars på Laxbutiken.

Den arbetande styrelsen från 2014 bestod av elva personer, två av dem är fortfarande kvar medan tre har avlidit av prostatacancer. Föreningen har haft ytterligare medlems-tapp orsakat av prostatacancer eller av andra skäl. För ett antal år sedan lyckades föreningen få igång en anhängargrupp i

Halmstad som fortfarande träffas fem gånger per år.

PARALLELT MED den snabba tillväxten av medlemsantalet har vår ekonomi stadigt förbättrats och föreningen kan bidra med stora belopp till fonden mot prostatacancer, under förra verksamhetsåret 70 000 kronor.

Pengarna har genererats av gåvor från företag, medlemmar, försäljning av Sverigelotter och mustascher och andra produkter från Prostatacancerförbundet.

HANS ZETTERLING

DETTA HÄNDER I HALLAND I VÅR

7 FEBRUARI

Föredrag hos SPF Halmstad på Bäckagårds sjukhem kl 14.

19 FEBRUARI

Styrelsemöte i Halmstad kl 14 på "10-an" HSO-lokalen, Nässjögatan.

20 FEBRUARI

Föredrag med information om CaPriN för Socialförvaltningen Falkenberg kl 10. Mötesplats Mölle.

28 FEBRUARI

Seniormässan i Arena Varberg kl 10–18. Föreningen informerar om prostatacancer, säljer pins och Sverigelotter.

9 MARS

Årsmöte på Laxbutiken med CaPriNs 15-årsjubileum.

2 APRIL

Styrelsemöte kl 14. Lokal Alliansen Varbergs Boulehall på Stenåsavägen.

9-10 APRIL

Förbundsstämma i Stockholm. Arrangör Prostatacancerförbundet.

MAJ

Vårresa för medlemmar och anhöriga, preliminärt vecka 20/21. Boka utrymme i almanackan!

ETT STORT VARMT TACK

från föreningen CaPriN till alla er som under 2018 sponsrat, bidragit och medverkat i våra insamlingar och Mustaschkampen november–december!

PROLIVNYTT 25 ÅR 1995 2000 2005 2010 2015 2020

Varje redaktör har någon form av kärleksrelation till sin tidning. Och Sture Billhult brann verkligen för ProLivNytt när han blev dess förste redaktör i februari 1995. Nu går den in på sin 25:e årgång. Det firar vi med en nedräkning genom historien fram till nummer 100 nästa vår. Här handlar det om de första fem åren, 1995–2000.

Sture skrev för livet

”Detta är första numret av vårt informationsblad ProLivNytt”, deklarerade Sture Billhult längst upp till vänster på förstasidan. Han var grundare, ordförande, sekreterare och kassör vid bildandet av prostatacancerföreningen ProLiv två år tidigare, och nu alltså även redaktör och ansvarig utgivare.

Bladet behövdes. ProLiv hade vuxit så det knakade och samlade patienter och medlemmar i hela södra Sverige.

Någon ytterligare förening förutom Prostatabröderna i Stockholm fanns inte. Startandet av ProLivNytt innebar att de fyra Xerox-kopierade A4-sidorna omgående fick riksspridning som informationsorgan.

STURE BILLHULT utförde uppgiften med stor passion. Föreningen var ju ProLiv, alltså

lite göteborgsvitsigt För Livet. Sture skrev för livet.

I sin första ledare ville han lyfta fram de ”psykosociala aspekterna på prostatacancer” från den undanskymda plats han menar de placerats. ”Ja i de närmaste verkar de icke existera!” utbrister han.

Föreningens uppgift var att ge kamrattstöd till medlemmarna, och uttryckligen bidra till att de skulle kunna se positivt på framtiden.

Denna uppmuntran kunde ske genom personliga möten, men också med information. Sture Billhult skummade tidigt internet på jakt efter nyheter eller

fördjupande kunskap kring prostatacancer.

I nummer 1 ingår också referat av de senaste föreläsningarna vid ProLivs medlemsmöten. Ett hade rubriken **Vad menas med PSA-värdet?** Både nyfikenhet och osäkerhet rådde kring vad den då revolutionerande diagnosmetoden innebar. Det andra föredraget hette kort och gott **Potensfrågor** och var en genomgång av det mesta som

ryms inom ämnet. Föredragshållaren ”besvarade en lång rad frågor från de närvarande”, summerar Sture.

Nummer 1 avslutas med att hälsa anförvanter välkomna

till mötena. Få har hörsammat tidigare kallelser. ”Vi patienter glömmar lätt att våra närmaste också drabbas av vår sjukdom på ett sätt som inte alltid är så lätt att förstå”, skriver Sture.

ANDRE REDAKTÖREN.
Lars G Eliason bläddrar i ProLivNytt-arkivet med de första årgångarna. Han tog tidningen in i 2000-talet.

Foto: ANDERS HANSSON

Ett nytt ansikte, en ny tid, ett nytt årtusende väntar runt hörnet. Och ProLivNytt följer med.

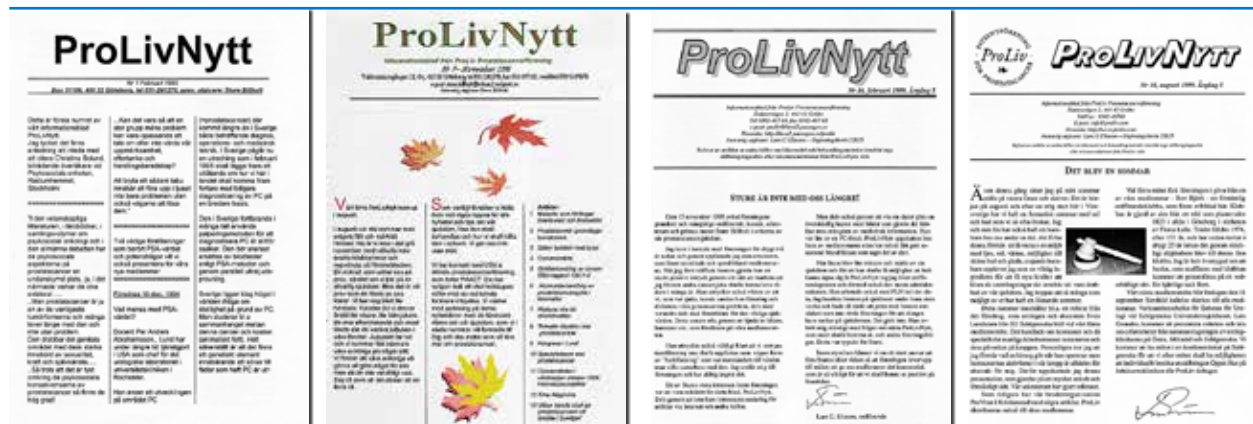
På dessa fyra enkla sidor med text, text, text, bara text men också känsla har Sture Billhult alltså direkt ringat in det som är och ska förbli tre bärande ingredienser för ProLivNytt: kunskap, empati och personligt tilltal.

FORMATET ÖKAR stegvis till 8 och någon gång även 10 sidor; de hopklamrade bladen börjar bli häftade i ryggen, och ibland en färgglick på framsidan. ”Mer humor behövs i vården” är en notis i nummer 12. Samtidigt börjar redaktörens hälsa svikta. Nummer 16 i februari 1999 bär rubriken: **Sture är inte med oss längre!**

Det är nye ordföranden och tillika redaktören Lars G Eliason som meddelar nyheten. Stafetten går vidare. På hösten framträder en annan nyhet: Föreningen har fått en logotyp som placerats överst på förstasidan. En nytt ansikte, en ny tid, ett nytt årtusende väntar runt hörnet.

Och ProLivNytt följer med.

ANDERS HANSSON

FRÅN 2020-TAL TILL 60-TAL

KVARTALSMÖTE: Lördag 16 mars kl 11.00 ● Dalheimers Hus, Slottsskogsgatan 12, Göteborg

Det nya årets första av fyra möten för medlemmar och intresserad allmänhet. Föreläsare är onkologen **Ingela Franck Lissbrant**, överläkare och vårdprocessledare för prostatacancer vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Hon kommer att beröra aktuella ämnen, som skapandet av särskilda prostatacancercenter som nu startas i bland annat Göteborg, och den livligt debatterade frågan om allmän riktad screening

för den manliga befolkningen, samt även titta runt hörnet till 2020-talet.

På programmet står också **Per Umaerus**, känd från flera göteborgska musik- och teaterscener och välrenommerad Beatles-musikant. Bör ej missas!

A splendid time is guaranteed for all, som det hette på 60-talet.

Fri entré. VÄLKOMNA!

GÄST. Onkologen Ingela Franck Lissbrant föreläser på mötet.

Foto: ANDERS HANSSON

PROGRAMMET FÖR 16 MARS

- 11.00** Ordförande **Inge Nilsson** hälsar välkommen och berättar kort om ProLiv Väst. **Anhöriggruppen** informerar.
- 11.15** **Ingela Franck Lissbrant** föreläser.
- 12.00** Frågestund.
- 12.15** **Per Umaerus** underhåller på svängelska under rubriken **Yeah Yeah Yeah!**
- 12.45** Avrundning och avslutning. Efter mötet serveras kaffe/te och smörgås till de närvarande.
- 13.30** **Årsmötet** för medlemmar i ProLiv Väst.

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE

ÅRSMÖTE: Lördag 16 mars kl 13.30 ● Dalheimers Hus, Slottsskogsgatan 12, Göteborg

Härmed kallas du som är medlem i Prostatacancerföreningen ProLiv Väst till föreningens årsmöte 2019 med bland annat årsberättelse och val till styrelsen. OBS! Mötet är endast öppet för medlemmar i ProLiv Väst.

De sedvanliga årsmötesförhandlingarna innehåller ekonomisk årssammanställning, verksamhetsberättelse, resultatrapport och balansrapport samt revisionsrapport. Vidare

presentation av verksamhetsplan och budget för 2019, samt val av styrelse och revisorer med mera. Alla handlingar presenteras på föreningens hemsida 14 dagar före årsmötet.

Årsmötet avrundas och avslutas klockan 14.45. VÄLKOMMEN!

Bästa hälsningar
Styrelsen för ProLiv Väst

SNACKCAFÉ fortsätter vi att bjuda in till i vår. Nu närmast **torsdag 14 mars** kl 12–15 och samma tid **måndag 15 april**. Här kan du träffa bekanta och likasinnade att ventilera nya eller tidigare erfarenheter och funderingar med över en fika. Adressen är Dalheimers Hus, (lokal Röda Sten), Slottsskogsgatan 12 i Göteborg. **VÄLKOMMEN!**